

Sygn. akt IC 903/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący	Sędzia SO Paweł Lasoń
Protokolant	Renata Brelikowska

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. P. (1)**

przeciwko **H. P. i R. P.**

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda J. P. (1) na rzecz pozwanych H. P. i R. P. solidarnie kwotę 4.221,34 (cztery tysiące dwieście dwadzieścia jeden złotych trzydzieści cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IC 903/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 7 lipca 2014 roku J. P. (1) wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych H. P. i R. P. kwoty 110.000 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, a także kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego przez pełnomocnika.

W uzasadnieniu wskazał, że dochodzona kwota stanowi odszkodowanie za szkodę w gospodarstwie rolnym powstałą na skutek zalewania pola z niedroźnego rowu znajdującego się na działce pozwanych.

Pozwani nie uznali żądań pozwu wnosząc o jego oddalenie w całości. (k. 54)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. P. (1) jest właścicielem nieruchomości rolnej położonej w miejscowości N. Polny w gminie T.. Jej częścią są działki numer (...).

Właścicielem sąsiedniej działki numer (...) był M. T.. Działki numer (...) graniczyły ze sobą na całej długości.

Na początkowej części działki (...) Gmina T. przeprowadziła utwardzoną drogę gruntową na nasypie.

/okoliczności niesporne/

W sprawie z powództwa J. P. (1) Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2001 roku nakazał M. T. i A. T. wykonanie rowu odwadniającego po lewej stronie drogi na działce oznaczonej numerem (...); wykonanie przepustnicy o średnicy minimum 60 cm w miejscu istniejącej rury kanalizacyjnej; wykonanie dokumentacji projektowej oraz zobowiązał ich do corocznej konserwacji rowu i przepustu.

/okoliczność niesporna – wyrok – k. 64/

Wyrok został wykonany, a prace objęte jego sentencją wykonała Gmina T.. Gmina wykupiła również od M. i A. T. własność działki, na której usytuowana została droga i która została oznaczona numerem działki (...).

Zobowiązania określone w wyroku nie zostały ujawnione w księdze wieczystej nieruchomości M. T..

/okoliczności niesporne; dowód pismo gminy – k. 89/

W dniu 27 września 2010 roku H. P. i R. P. nabyli od M. T. własność nieruchomości składającej się z działek numer (...) położonych w miejscowości N. Polny gminie T.. W dniu 30 listopada 2010 roku H. P. i R. P. zamieszkali w domu usytuowanym na działce (...).

W dniu 5 stycznia 2011 roku J. P. (1) nie kontaktując się wcześniej z pozwanymi Wynajął koparkę i wykonał prace ziemne na całej długości rowu znajdującego się na działce numer (...), po czy zażądał od pozwanych pokrycia kosztów wynajętego sprzętu. H. P. i R. P. licząc na dobrosąsiedzkie stosunki z powodem zapłacił przedstawioną im fakturę informując, że nie mieli świadomości istnienia jakichkolwiek obciążeń nieruchomości obejmującej działkę numer (...).

W kolejnych miesiącach J. P. (1) eskalował żądania w stosunku do pozwanych. Stopniały śnieg odsłonił zniszczenia gruntu poczynione przez koparkę na działce (...) i pozwani zażądali aby powód wyrównał teren wokół rowu.

J. P. (1) zażądał od pozwanych aby wykonali na działce (...) rów odwadniający, wykonali przepust pod drogą gminną, zapłacili powodowi kwotę 12.000 złotych za szkody w działkach (...), a także kwoty 16.002 i 81.374 złote. Strony do chwili obecnej pozostają w konflikcie. W 2012 roku J. P. (2) złożył zawiadomienie do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o bezprawnej budowie przez pozwanych przydomowej oczyszczalni ścieków i nieprawidłowym odprowadzaniu ścieków i w konsekwencji celowym podtapianiu nieruchomości powoda. Postępowanie umorzono wobec legalności budowy. Pozwani z kolei zawiadomili policję o podpaleniach jakich dopuszczał się powód i groźbach karalnych wypowiedzianych pod ich adresem.

/okoliczności niesporne – informacyjne wysłuchanie stron – k. 156-158; faktura – k. 78; pisma stron – k. 79-84, 96, 99, 36, 118, 188-193; decyzja i odpowiedź Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego – 122- 125. /

Pozwani zaczęli czynić starania o zaangażowanie gminy w rozstrzygnięcie powstałego sporu. Zaproponowali również sprzedaż spornej działki (...), która nie ma dla pozwanych żadnego gospodarczego znaczenia i nie służy do zaspokajania żadnych potrzeb pozwanych.

/okoliczność niesporna: pisma – k. 86, 87, 91, 93, 98, 114/

Działki numer (...) graniczą ze sobą na długości 508 metrów. Na obu działkach występuje spadek terenu w kierunku działki numer (...).

Na działce numer (...) wzdłuż działki (...) usytuowany jest rów melioracyjny o długości 508 metrów. Ukształtowany naturalnie spadek terenu na tej działce o nachyleniu 1.45% przebiega w kierunku drogi na działce (...), a więc w kierunku spływu wody opadowej. Tak ukształtowana powierzchnia terenu działki nie zakłóca stosunków wodnych na działkach sąsiednich i nie zakłócałaby gdyby nie było na niej rowu melioracyjnego. Obszar działki numer (...) wraz z istniejącym rowem odwadniającym nie powoduje zakłóceń stosunków wodnych na działce powoda.

Należąca do powoda działka numer (...) ma kształt prostokąta o wymiarach 710 na 89 metrów. Ukształtowanie topograficzne tej działki oraz działek sąsiednich tworzy zlewnię wody opadowej i roztopowej ukierunkowanej naturalnymi spadkami na działkę o numerze (...). Wody z tej działki nie spływają do rowu istniejącego na działce (...), a spływają po powierzchni tej działki w dół do działki numer (...). Taki układ spadków kieruje wodę opadową i roztopową zgodnie z kierunkiem spadku, a więc równoległe do działki numer (...). Spływ wody występuje tylko w przypadku roztopów dużej ilości śniegu i zamrożonej glebie oraz przy nawalnych i intensywnych opadach powyżej 30 do 60mm/m2. W górnej części gdzie występuje zjawisko zalewania działki, działka jest zmeliorowana. Sieć drenarska jest rozmieszczona w postaci sączków drenarskich Ø 50mm o gęstej rozstawie co 11 m co przy sprawności tych urządzeń nie powinno powodować, że woda po opadach będzie stagnować w przypadku rozmrożonej gleby. Zjawisko zalewania występuje tylko w okresie zamrożonej gleby i grubej pokrywy śniegu powyżej 30cm znajdującej się na powierzchni zlewni obejmującej część działki nr (...) o pow.3.20ha i z powierzchni około 2.40ha działek sąsiednich tj; (...)

To wykonanie drogi gminnej pod nazwą ulica (...) spowodowało naruszenie stosunków wodnych na badanym obszarze. Wykonanie żwirowo-żuźlowego nasypu pod drogę o szerokości 3,2 metra i wysokości 35-65 centymetrów spowodowało zmianę naturalnego kierunku spływu wody i skierowało wodę ze zlewni działek o numerach (...) na należącą do powoda działkę (...).

Woda gromadząca się na działkach powoda nie pochodzi z nieruchomości pozwanych. Zastoisko wodne na działce (...) w jej obniżonej części za zabudowaniami jest wywołane złym funkcjonowaniem sieci drenarskiej lub jej uszkodzeniem.

/dowód: opinia biegłego z zakresu melioracji – k. 143-156/

W opinii powołanego w sprawie biegłego w celu właściwego ułożenia stosunków wodnych na spornym terenie obejmującym działki (...) oraz obszar działek otaczających sporne działki, Gmina T. jako właściciel drogi gruntowej pod nazwą N. z uwagi na dokonane przez niego naruszenie stosunków wodnych powinien:

1. wykupić od właścicieli całość lub część działki pod rowem na działce numer (...) celem wprowadzenia tego urządzenia wodnego do całego systemu odwodnienia obszaru otaczającego drogę gruntową N. i udroźnienie rowu przez jego oczyszczenie z chwastów , odmulenie dna , zabezpieczenie dna w końcowej części przed erozją denną i naprawę skarp z ich nachyleniem 1:1
2. zlecić wykonanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem pozwolenia wodno prawnego na odwodnienie obszaru zlewni wzdłuż drogi N. z wykonaniem rowów przydrożnych wraz z przepustami przy granicy z działkami nr (...);
3. zgłosić pisemnie do Wojewódzkiego Zarządu Melioracji (...) w Ł. o domniemanych nieprawidłowościach w funkcjonowaniu systemu odwodnienia na działce nr (...) i działkach sąsiednich (dział drenarski nr 5,6 i 8- obiekt G.-C. II) a w przypadku funkcjonowania spółki wodnej na obszarze gminy T. do Gminnej Spółki (...) lub do Starostwa Powiatowego w P. Tryb. z art 77 prawa wodnego do zobowiązania Pana J. P. (1) o wykonanie udroźnienia sieci drenarskiej na części działki łąr (...) (patrz. k. 141-widok na zastoisko wodne);
4. wykonać główny węzeł wodny na łuku drogi z wymianą istniejącej rury stalowej o średnicy 500mm na przepust betonowy z przyczółkami i na rurą PCV o średnicy 800mm.

/dowód: opinia biegłego z zakresu melioracji – k. 143-156/

Stan faktyczny w ustalonym zakresie oparty został na niespornych twierdzeniach stron oraz opinii dopuszczonego w niniejszej sprawie biegłego z zakresu melioracji.

Opinia nie była kwestionowana przez strony. Pełnomocnik pozwanego otrzymał treść opinii w dniu 15 września 2015 roku (k. 271) i został zobowiązany do złożenia ewentualnych zastrzeżeń do opinii (k. 162). W określonym terminie, ani też do zamknięcia rozprawy żadne zarzuty ani zastrzeżenia nie zostały sformułowane przez stronę powodową.

Kwestią kluczową dla rozstrzygnięcia było ustalenie czy pozwani odpowiadają za szkodę związaną z zalewaniem nieruchomości powoda przez wody napływające na nieruchomość powoda z nieruchomości pozwanych i innych nieruchomości. Decydujące w tej mierze winno mieć miejsce ustalenie istnienia po stronie pozwanych prawnego obowiązku odprowadzania wód w określony sposób i ustalenie rzeczywistych przepływów wód opadowych i przyczyn zalewania nieruchomości powoda. W konsekwencji zaś ustalenia czy pozwani odpowiadają za skutek w postaci niepożądanego gromadzenia się wody na nieruchomości powoda. Do poczynienia takich ustaleń poza kwestiami natury prawnej, które mają w sprawie istotne znaczenie niezbędne są wiadomości specjalne, którymi Sąd nie dysponuje.

W myśl zasady kontrydiktoryjności przygotowanie, gromadzenie i dostarczanie materiału procesowego obciąża strony procesowe, a do Sądu należy jedynie ocena tego materiału i wydanie na jego podstawie rozstrzygnięcia. Artykuł 6 kodeksu cywilnego stanowi, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W sprawie nie wystąpiła również żadna szczególna sytuacja procesowa dająca podstawę do przeprowadzania postępowania dowodowego z urzędu. To powód wskazując, że pozwani wyrządzili mu szkodę winien udowodnić przesłanki ich odpowiedzialności.

Strona powodowa przede wszystkim nie wykazała okoliczności faktycznych wskazujących na jakiegokolwiek działania bądź zaniechania pozwanych szkodzące układowi stosunków wodnych na nieruchomościach stron i powodujących wyrządzenie szkody bądź chociażby zwiększenie szkody w gruntach rolnych powoda.

W celu wykazania tych okoliczności na wniosek powoda przeprowadzono dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu melioracji. Treść opinii jak i jej wnioski nie pozostawiają najmniejszych wątpliwości, że przyczyną zakłócenia stosunków wodnych na spornym obszarze jest działanie Gminy T., która wykonując drogę gruntową zakłóciła istniejące w terenie stosunki wodne i nie zadbała o ich właściwe ułożenie po dokonanej inwestycji. Opinia jest wyczerpująca i logiczna. Biegły w sposób jasny i zrozumiały wyjaśnił z jakiego powodu doszedł do końcowych wniosków. Wnioski płynące z opinii nawet w kontekście załączonych do pozwu opinii prywatnych nie budzą wątpliwości sądu. Opinia biegłego powołanego przez sąd jest znacznie pełniejsza i w sposób gruntowny analizuje całą problematykę stosunków wodnych na omawianym obszarze. Opinia ta nie była kwestionowana również przez strony procesu. Konfrontując treść opinii biegłego z treścią zeznań powołanego przez powoda świadka, oraz z treścią załączonych do pozwu opinii prywatnych należało dać pierwszeństwo wnioskowi w pełni obiektywnej opinii biegłego R. K..

Należy wyraźnie wskazać, że przedłożone przez powoda dokumenty w postaci operatu szacunkowego i opinii świadka winny być oceniane w świetle regulacji zawartej w art. 245 k.p.c., który stanowi, że dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Przedmiotowych opinii nie można zatem traktować jako ekspertyz sądowych. W rozumieniu art. 278 opinią biegłego jest tylko opinia złożona przez osobę wyznaczoną przez sąd. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 29 września 1956 r. (3 Cr 121/56, OSN 1958, nr I, poz. 16), nie może być traktowana jako dowód w procesie opinia biegłego, choćby był nim biegły stały, sporządzona na polecenie strony i złożona do akt sądowych. (...) ekspertyzy opracowane na zlecenie stron, czy to w toku procesu, czy jeszcze przed jego wszczęciem, należy traktować w razie przyjęcia ich przez sąd orzekający jako wyjaśnienie stanowiące poparcie, z uwzględnieniem wiadomości specjalnych, stanowiska stron. Oparcie orzeczenia na pozasądowym oświadczeniu biegłego stanowi uchybienie procesowe i może być podstawą apelacji. (Patrz. Tadeusz Ereciński w Komentarzu do kodeksu postępowania cywilnego LexisNexis Warszawa 2004 tom 1 str. 557.)

W orzeczeniu z 8 czerwca 2001 r. (I PKN 468/2000, OSNP 2003, nr 8, poz. 197) Sąd Najwyższy ponownie podkreślił, że pozasądowa ekspertyza rzeczoznawcy sporządzona na zlecenie strony nie podlega ocenie sądu jako dowód z opinii biegłego. W postanowieniu z dnia (...) października 2000 r. Sąd Najwyższy IV CKN 1197/00 wyraźnie wskazał, że

opinia prywatna nie jest dowodem z opinii biegłego w rozumieniu przepisów k.p.c. (art. 278) i nie może stanowić podstawy ustaleń faktycznych. Opinie prywatne, czyli pisemne opracowania zlecone przez innych uczestników postępowania aniżeli uprawnione organy procesowe, nie są zatem opiniami w rozumieniu art. 278 k.p.c. i nie mogą stanowić dowodu w sprawie. Koniecznym warunkiem do uznania pisemnej wypowiedzi biegłego za opinię jest nie tylko sporządzenie jej przez biegłego sądowego, ale także poprzedzenie jej postanowieniem organu procesowego o zasięgnięciu opinii tej osoby jako biegłego. Dopiero więc z chwilą wydania postanowienia o powołaniu biegłego celem sporządzenia opinii, staje się on uczestnikiem postępowania, zaś wydana przez niego opinia uzyskuje cechy opinii w rozumieniu przepisów postępowania cywilnego.

W tej sytuacji wiarygodność złożonego dokumentu prywatnego należało ocenić w świetle art. 233 k.p.c. Zaprzeczenie przez pozwanych istotnym okolicznościom tych dokumentów miało ten skutek, że nie można było przyjąć tego dowodu jako faktu przyznanego, a zatem konieczne było przeprowadzenie dowodu, który dawałby podstawę do wnioskowania, co do wiarygodności twierdzeń wynikających z opinii prywatnej. Taki dowód został przeprowadzony i wskazał, że jedyną rzeczywistą przyczyną szkody powoda jest zakłócenie stosunków wodnych przez Gminę T.. Nie sposób przy tym nie zauważyć, że zarówno opinie prywatne, jak i zeznania świadka pochodzą od osób, które otrzymały od pozwanego pieniądze za wydanie tego rodzaju opinii. Już tylko z tego względu bardziej obiektywna jest opinia biegłego sądowego. Opinią biegłego jest bowiem zapatrywanie wyrażone w sądzie przez osobę niezainteresowaną rozstrzygnięciem sprawy, która może udzielić fachowych informacji oraz wiadomości w celu ustalenia i oceny okoliczności sprawy, ułatwiając tym samym sądowi właściwą ocenę faktów i rozstrzygnięcie sporu.

W świetle przeprowadzonych dowodów Sąd pominął dowód z zeznań stron uznając, że rozstrzygnięcie istoty sprawy sprowadza się do dokonania oceny prawnej, a także związane jest z wiadomościami specjalnymi posiadanymi przez biegłego, a których to wiadomości nie posiadają strony.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Strona powodowa nie wykazała istnienia podstawy odpowiedzialności pozwanych.

Przede wszystkim podstawa ta nie wynika z treści wyroku sądowego zapadłego przed Sądem Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim dnia 10 sierpnia 2001 roku, którym nakazano M. T. i A. T. wykonanie rowu odwadniającego i przepustnicy a także corocznej konserwacji rowu i przepustu. Wyrok ten jak każde postępowanie procesowe swoją skuteczność ogranicza do samych stron danego postępowania. Zasadą jest, że orzeczenie prawomocne wywołuje tylko skutki inter partes (pomiędzy stronami postępowania). Wyjątkowo skutki te są rozszerzone względem innych osób (erga omnes). Powołane orzeczenie nie ma takiego przymiotu i nie korzysta z rozszerzonej prawomocności. Nie może zatem na jego podstawie wywodzić obowiązków innych osób niż M. i A. T.. Aby orzeczenie tego rodzaju wywołało skutki prawne wobec osób spoza kręgu stron danego postępowania konieczne byłoby ujawnienie istnienia obciążenia rzeczy określoną służebnością i jej wpisanie w księdze wieczystej nieruchomości obciążonej. Dopiero ograniczone prawo rzeczowe będzie skuteczne erga omnes i powód byłby uprawniony do jego dochodzenia od każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej.

Roszczenie jakie przysługiwało J. P. (1) przeciwko M. i A. T. było roszczeniem odszkodowawczym o naprawienie szkody i zaniechanie naruszeń własności J. P. (1). Rozstrzygnięcie sądu nie tworzyło ograniczonego prawa rzeczowego uprawniającego J. P. (1) do korzystania z cudzej nieruchomości w określonym zakresie. Stosownie do treści art. 285 § 1 k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz właściciela innej nieruchomości (nieruchomości władnącej) prawem, którego treść polega bądź na tym, że właściciel nieruchomości władnącej może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, bądź na tym, że właściciel nieruchomości obciążonej zostaje ograniczony w możliwości dokonywania w stosunku do niej określonych działań, bądź też na tym, że właścicielowi nieruchomości obciążonej nie wolno wykonywać określonych uprawnień, które mu względem nieruchomości władnącej przysługują na podstawie przepisów o treści i wykonywaniu własności (służebność gruntowa). Powołane rozstrzygnięcie nie

ustanawia ograniczonego prawa rzeczowego. Nałożone na M. R. zobowiązanie nie miało charakteru ograniczonego prawa rzeczowego stąd jest nieskuteczne wobec pozwanych.

Charakter relacji J. P. (1) i M. T. pozwala na sformułowanie jedynie tezy o powstaniu po stronie powoda obligacyjnego uprawnienia do korzystania z nieruchomości M. T.. Uprawnienie takie byłoby jednak skuteczne jedynie wobec osoby, która udzieliła zezwolenia na korzystanie ze swojej nieruchomości tudzież przegrała odpowiedni proces (inter partes). Usankcjonowane na rzecz powoda prawo do korzystania z działki (...) wygasło wraz z przeniesieniem jej własności na pozwanych z uwagi na brak skuteczności erga omnes wyroku Sądu Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 10 sierpnia 2001 roku

Podobne problemy dotyczące możliwości przejścia na nabywcę nieruchomości pewnych ciężarów czy też obowiązków, które przyjął na siebie zbywca (dobrowolnie, czy też na skutek orzeczenia sądu) były przedmiotem analizy sądów w sprawach związanych ze służebnościami gruntowymi i urządzeniami przesyłowymi. W wyroku Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2011 r., II CSK 85/10 (niepubl.), stwierdzono, że konstruowanie tzw. zobowiązania realnego może nastąpić tylko wówczas, gdy przewiduje to przepis ustawy, natomiast niedopuszczalne jest tworzenie innych zobowiązań realnych bez wyraźnej podstawy prawnej. Zobowiązanie realne powstaje na tle określonej sytuacji prawno-rzeczowej i wynika ex lege, a więc ma swoje źródło w określonym przepisie ustawy. Przepis taki określa także strony, treść i ewentualnie dalsze losy zobowiązania realnego w razie zmian sytuacji prawno-rzeczowej. Nawet długo trwający stan faktycznych relacji między określonymi podmiotami (właścicielem gruntu lub jego użytkownikiem wieczystym a przedsiębiorcą eksploatującym urządzenia przesyłowe umieszczone na gruncie) nie może prowadzić do powstania zobowiązania o cechach obligacji rzeczowej, skutecznej erga omnes. Ten sam pogląd został przez Sąd Najwyższy powtórzony w postanowieniu z 9 grudnia 2011 r., III CZP 78/11, niepubl., w którym nadto Sąd Najwyższy stwierdził, że Skoro istnieje de lege lata prawna możliwość określenia rzeczowych uprawnień przedsiębiorcy eksploatującego urządzenia przesyłowe do zajmowanego gruntu, odpada w ogóle potrzeba poszukiwania wspomnianych rozwiązań prawnych proponowanych w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego". Taką instytucją prawa rzeczowego, która pozwala na uregulowanie tytułu prawnego do gruntu zajętego pod urządzenia przesyłowe jest po 3 sierpnia 2008 r. służebność przesyłu.

W konsekwencji należy uznać, że brak jest możliwości skonstruowania roszczenia J. P. (1) przeciwko pozwanym, a opartego na treści wyroku zapadłego przeciwko M. T..

Taką podstawą nie może być również art. 548 k.c., który stanowi, że z chwilą wydania rzeczy sprzedanej przechodzą na kupującego korzyści i ciężary związane z rzeczą oraz niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia rzeczy. Uregulowanie to odnosi się do stosunku między sprzedawcą a kupującym. Natomiast wobec osób trzecich o tym, która ze stron jest uprawniona do przyjęcia korzyści lub zobowiązana do poniesienia ciężaru, decyduje moment przejścia prawa własności rzeczy sprzedanej.

Za wyrządzenie szkody odpowiada sprawca. Sprawcą naruszenia własności powoda był M. T., zaś jego odpowiedzialność z powołanych wyżej powodów nie przechodzi na pozwanych jako nabywców nieruchomości.

Oznacza to, że powód może poszukiwać ochrony prawnej na podstawie ogólnych zasad wynikających z dostępnych uregulowań prawnych. W przypadku szkodliwego wpływu zmiany stanu wody na nieruchomość, w wyniku bezprawnego działania właściciela gruntu sąsiedniego, w grę wchodzi roszczenie negatoryjne, określone w art. 222 § 2 k.c., o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń. Jednym ze sposobów przywrócenia stanu zgodnego z prawem jest przywrócenie stanu poprzedniego. Przedmiotem sprawy jest jednakże odszkodowanie

Przepis art. 415 k.c. stanowi, że kto z winy swojej wyrządził drugiemu szkodę zobowiązany jest do jej naprawienia. Przesłankami odpowiedzialności są zatem: szkoda; bezprawność działania lub zaniechania sprawcy; wina; normalny związek przyczynowy pomiędzy szkodą, a zdarzeniem ją powodującym,

W sprawie niniejszej nie wystąpiły przesłanki do zastosowania wskazanego przepisu. Przede wszystkim w zachowaniu pozwanych brak cechy bezprawności.

Zdarzeniem powodującym szkody na gruncie J. P. (1) jest zachowanie innego podmiotu. Istotą bowiem szkody powoda jest naruszenie stosunków wodnych przez budowę drogi gruntowej. Naruszenia tego dopuściła się gmina jako wykonawca tych prac.

Doszło do naruszenia przepisu art. 29 ust. 1 Prawa wodnego, który stanowi, że:

właściciel gruntu, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej, nie może:

- 1) zmieniać stanu wody na gruncie, a zwłaszcza kierunku odpływu znajdującej się na jego gruncie wody opadowej, ani kierunku odpływu ze źródeł - ze szkodą dla gruntów sąsiednich;
- 2) odprowadzać wód oraz ścieków na grunty sąsiednie.

Sąd Okręgowy powtarzając za postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2014 r. I CSK 501/13 przyjął, że dopuszczalna jest droga sądowa do dochodzenia roszczenia odszkodowawczego za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym (art. 415 k.c.) polegającym na dokonaniu zmiany stanu wody na gruncie. Jest to bowiem sprawa cywilna, w rozumieniu art. 2 § 1 k.p.c., do rozpoznania której nie mają zastosowania przepisy szczególne art. 186 ust. 1 w zw. z art. 185 ust. 1 p.w., przewidujące drogę postępowania administracyjnego. (OSNC 2015/5/62)

W świetle przeprowadzonej opinii biegłego za stan nieruchomości powoda odpowiada zmiana stosunków wodnych, za której zaistnienie w żaden sposób nie odpowiadają pozwani. Oceny tej w kontekście art. 415 k.c. nie zmienia fakt, że nieruchomość pozwanych, oznaczona numerem (...), może służyć odwróceniu negatywnych skutków naruszenia stosunków wodnych przez gminę. Nie można jednak wywieść z tego obowiązku działania pozwanych.

Zachowaniem, za które podmiotowi można przypisać odpowiedzialność deliktową na podstawie art. 415 k.c., może być działanie, jak i zaniechanie. Zaniechanie polega na niewykonywaniu określonego działania, gdy na podmiocie ciążyła powinność i możliwość jego podjęcia (W. Czachórski (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 529 i n.).

W konsekwencji do naprawienia szkody zobowiązany jest sprawca, a sprawcą nie są pozwani. To sprawca naruszający stosunki wodne winien bowiem zapewnić właściwy odpływ wód nawet przez tereny, które do niego nie należą. Okoliczność, że poprzedni właściciel działki na skutek własnej decyzji bądź niefrasobliwości przyjął na siebie ciężar usuwania skutków naruszenia stosunków wodnych, w żaden sposób nie może jednak zwalniać sprawcy tego naruszenia, od obowiązku usunięcia skutków naruszenia. Jest to tym istotniejsze że sprawcą naruszenia jest gmina, a zatem podmiot, który w zakresie działania ma wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym obejmujące zarówno drogi jak i melioracje.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 2 i 3 k.p.c. przyjmując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, który powód przegrał w całości. Niezbędne koszty procesu poniesione przez pozwanych stanowiły kwotę 5.721,34 zł i obejmowały: wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym w kwocie 3.617 zł odpowiadające stawce minimalnej określonej w § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 z późn. zmianami) oraz wydatki związane z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego, które to wydatki w kwocie 1500 złotych i w kwocie 604,34 zł ponieśli pozwani. W wyroku omyłkowo pominięto uiszczoną przez pozwanych zaliczkę w kwocie 1.500 złotych.